

Zaaknr. 749026
Kenmerk 899791

VOORSTEL KRW-IMPULSMAATREGELEN BRABANTSE DELTA

Programmadirecteur: L. Nooteboom

Portefeuillehouder: A.J.D. Hagenaars

Ambtenaar aanwezig bij Programmadirectie, Managementteam of Programma-overleg: Ja

Doel van de notitie: Besluitvorming door algemeen bestuur over de KRW-impulsmaatregelen van waterschap Brabantse Delta (2026 en 2027) en de financiering ervan.

Samenvatting: Deze adviesnota presenteert een voorstel voor KRW-impulsmaatregelen van Waterschap Brabantse Delta (uit te voeren in 2026 en 2027). Het betreft een nadere uitwerking van de gezamenlijke koers van de KRW-impuls Brabant zoals vastgesteld op 18 maart 2025 door de dagelijkse besturen van Brabantse Delta, De Dommel en Aa en Maas en gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant. De raming van kosten is verwerkt in het voorstel voor de Kadernota 2026-2030.

Advies: Het algemeen bestuur stemt in met:

- 1) het voorgestelde pakket KRW-impulsmaatregelen van waterschap Brabantse Delta;
- 2) reserveren van de benodigde financiële middelen voor uitvoering in 2026 en 2027 in de meerjarenbegroting (Kadernota 2026-2030).

AGENDEREN VOOR:

• Portefeuillehouderoverleg	23 april 2025
• Dagelijks bestuur	6 mei 2025
• Commissie Water en ruimte & Gezond water	4 juni 2025
• Algemeen bestuur	25 juni 2025
• Check financiële en juridische paragraaf	29 juni 2025

1. Bijlage(n) bij het besluit

1. AB-besluit	909855
2. Voorstel KRW-impulsmaatregelen Brabantse Delta 2026-2027	899826
3. Strategienota KRW-impuls Brabant	888379

2. Achtergronddocument(en)

4. Handelingsperspectief KRW-impuls Brabant (Arcadis)	874141

AANLEIDING/CONTEXT

Op 18 maart 2025 hebben de dagelijkse besturen van Brabantse Delta, De Dommel en Aa en Maas en gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant de gezamenlijke Brabantse koers (888379) vastgesteld voor het treffen van aanvullende maatregelen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) tot eind 2027. Deze koers is nader uitgewerkt in een voorstel voor KRW-impulsmaatregelen van waterschap Brabantse Delta (899826). Met dit pakket impulsmaatregelen, aanvullend op de afgesproken KRW-maatregelen uit het waterbeheerprogramma 2022-2027, spant het waterschap zich maximaal in om zijn aandeel in de resterende KRW-opgave te leveren. Het betreft een extra inzet, omdat uit evaluaties zoals de landelijke KRW-tussenevaluatie en eigen analyses is gebleken dat het bestaande KRW-maatregelpakket onvoldoende zal zijn om alle KRW-doelen te realiseren. Het KRW-impuls pakket bevat ook acties voor aanspreken van en samenwerken met andere overheden (Nederland en Vlaanderen), de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant en stimuleringsacties voor maatregelen in het landelijk en stedelijk gebied.

De voorgestelde maatregelen zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op een adviesrapport van Arcadis (874141), dat met input van experts van provincie, waterschappen en omgevingsdiensten tot stand is gekomen. De voorgestelde maatregelen zijn toegelicht aan het algemeen bestuur in de commissie Water en Ruimte & Gezond Water (beeldvormende presentaties op 29 februari en 26 maart 2025).

Zie voor meer informatie over de KRW-impuls Brabant: [KRW-impuls Brabant: samen werken aan schoner en gezonder water - Brabant](#).

BEOOGD EFFECT

- Met het voorgestelde aanvullende maatregelpakket geeft het waterschap invulling aan de bestuurlijk afspraak van de provincie en waterschappen in Noord-Brabant zich maximaal in te spannen voor de resterende KRW-opgave tot eind 2027. De KRW-impulsmaatregelen zijn in de geest van het Coalitieakkoord 2023-2027 ('Water verbindt ons') en de aanbevelingen van het KRW-essay (2023) van de Universiteit Utrecht ([Scherper aan de Wind](#)).
- De voorgestelde KRW-impulsmaatregelen zijn gericht op het hoofddoel voor gezond water uit het Waterbeheerprogramma 2022-2027: 'In 2027 is de ecologische kwaliteit en daarmee biodiversiteit van het oppervlaktewater sterk toegenomen door de KRW-maatregelen van waterschap en partners in Vlaanderen en Nederland'.

Het voorgestelde KRW-impulsmaatregelpakket bevat vijf categorieën maatregelen (zie figuur 1, de KRW-impuls Brabant in een oogopslag) en betreft zowel acties voor stedelijke gebieden en industrie als voor het landelijk gebied. De KRW-impulsmaatregelen voor het waterschap zijn uitgewerkt in bijlage 899826.

Samen werken aan water: gedeelde verantwoordelijkheid, heldere rollen

Het overgrote deel van de maatregelen wordt in gezamenlijkheid verder uitgewerkt en gerealiseerd, aangezien de Kaderrichtlijn Water (KRW) een gedeelde verantwoordelijkheid is. Tegelijkertijd is per maatregel een duidelijke verdeling van het 'trekkerschap' vastgesteld. Deze taakverdeling zorgt ervoor dat voor elke maatregel een helder aanspreekpunt is om de voortgang te bewaken, bestuurlijke besluiten te faciliteren en de uitvoering effectief te coördineren.

Figuur 1: De KRW-impuls Brabant in een oogopslag

ARGUMENTEN

1. Samen verantwoordelijkheid nemen voor een goede waterkwaliteit

Rapporten, zoals 'Oog op waterkwaliteit' (2022: [Onderzoek KRW Rekenkamercommissie Brabantse Delta Oog op waterkwaliteit — Vereniging van Rekenkamers](#)), het essay 'Scherper aan de Wind' van de Universiteit Utrecht (2023: [Scherper aan de wind: Brabantse waterschappen en de KRW-doelen in 2027 - Nieuws - Universiteit Utrecht](#)), 'Goed Water, Goed Geregeld' (2023: [Goed water goed geregeld Raad voor de leefomgeving en de infrastructuur](#)) en de landelijke KRW Tussenevaluatie (2025: [Koepelrapport Tussenevaluatie KRW | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)) onderstrepen de urgentie voor een KRW-impuls. Deze rapporten benadrukken dat waterkwaliteit en waterkwantiteit sterk onder druk staan. Prognose is dat eind 2027 in geen enkel waterschapgebied de KRW-doelen (volledig) zijn gehaald. Aanvullende impulsmaatregelen zijn nodig. De Europese Commissie (5 februari 2025) benadrukt de noodzaak voor aanvullende en meer dwingende maatregelen omdat de waterkwaliteit in Nederland (en veel andere lidstaten) nog lang niet op orde is ([EUR-Lex - COM:2025:2:FIN - EN - EUR-Lex](#)).

Met het KRW-impulsmaatregelen pakket toont het waterschap verantwoordelijkheid voor zijn aandeel in de resterende waterkwaliteitsopgave. Het waterschap zoekt hierbij nadrukkelijk de samenwerking met de provincie en gemeenten om zo 'als één overheid' te zorgen voor een consistente en uitlegbare KRW-(impuls)aanpak. Het waterschap trekt ook samen op met de provincie en het Rijk voor het aanspreken van Vlaanderen op normverschillen, afwenteling en het treffen van KRW-maatregelen. Gezond water is immers van levensbelang voor mensen, planten en dieren. Met de KRW-impuls Brabant verkleinen de provincie en waterschappen ook juridische risico's voor het nog niet in 2027 kunnen voldoen aan alle KRW doelen en normen.

2. Effectieve maatregelen die op korte termijn uitvoerbaar zijn

De provincie en waterschappen hebben alleen de als effectief ingeschatte maatregelen (+ en ++) uit het Arcadis rapport geselecteerd. Het zijn maatregelen die in de periode tot eind 2027 kunnen worden uitgevoerd. Naast het versnellen van uitvoering van afgesproken inrichtingsmaatregelen ('ecologisch herstel') gaat het ook om een stevige impuls om meer grip te krijgen op probleemstoffen (met speciale aandacht voor indirecte lozingsbronnen). Daarbij stimuleren we ondernemers in zowel stedelijke gebied, de industrie en het landelijk gebied om maatregelen te treffen voor verbetering van de waterkwaliteit. Hiermee halen we niet alle KRW-doelen en normen voor eind 2027, maar zetten we een substantiële stap in de goede richting. Voor de selectie van kansrijke impulsmaatregelen heeft het waterschap de criteria gehanteerd die samen met Arcadis, de provincie Noord-Brabant en de waterschappen De Dommel en Aa en Maas zijn ontwikkeld:

- a) Effectiviteit: de mate waarin een maatregel naar verwachting (direct of indirect) blijvend/langjarig bijdraagt aan het oplossen van restopgaven voor doelbereik KRW in of na 2027. Het betreft een kwalitatieve inschatting omdat een objectieve kwantificering op voorhand voor individuele maatregelen niet mogelijk is. Voor het halen van biologische KRW-doelen moet aan een combinatie van randvoorwaarden worden voldaan: we werken met 'levende ecosystemen'.
- b) Kosten voor provincie en waterschappen bij in te zetten maatregelen/instrumenten (investering en/of exploitatie), maar ook kosten van eventuele schadeloosstelling van partijen.
- c) Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid voor provincie en waterschappen in verband met bevoegdheden, afhankelijkheden, capaciteit, techniek, administratie.
- d) Synergie op inhoud, financieel en/of organisatie met (maatregelen uit) bestaande plannen, programma's, samenwerkingsovereenkomsten, convenanten. Zoals bijvoorbeeld combinaties met opgaven voor landelijk gebied, klimaat, natuur.
- e) Impact, maatschappelijke en economische baten (positief of negatief) voor sectoren/gebruiksfuncties van grond- en/of oppervlaktewater.

Bijlage B in rapport 874141 bevat een toelichting op het afwegingskader, de voornoemde selectiecriteria en de voorgestelde maatregelen (pagina's 68-96).

KANTTEKENINGEN EN RISICO'S

Hoofdstuk 5 van het 'voorstel KRW-impulsmaatregelen Brabantse Delta 2026-2027' (899826) bevat een nadere uitwerking van de risico's voor succesvolle uitvoering van de KRW-impuls Brabant.

1. Geen volledig KRW-doelbereik haalbaar voor eind 2027

De natuur laat zich niet eenvoudig sturen. Na het treffen van maatregelen duurt het nog een aantal jaren voordat structurele, positieve effecten optreden. Om de waterkwaliteit te verbeteren voor gezonde, goed functionerende ecosystemen moeten verschillende 'ecologische sleutelfactoren' op orde zijn. Zo kan je bijvoorbeeld een beek laten hermeanderen, maar als er toxische stoffen in het water zitten en er te weinig aanvoer is van grondwater in de zomer, zal dat het voorkomen van gewenste planten en dieren (doelsoorten) belemmeren. Voor de beken in het grensgebied met Vlaanderen hebben we bovendien te maken met instroom van water dat niet voldoet aan alle Nederlandse KRW-normen. We stemmen af en werken samen met Vlaamse partners, maar kunnen maatregelen op Belgisch grondgebied niet afdwingen.

2. Risico's op ingebrekestelling en aansprakelijkheidsprocedures verkleinen.

Op 22 december 2027 moet aan de KRW-vereisten zijn voldaan. Als bepaalde doelen niet worden gehaald, kan, onder strikte voorwaarden, een beroep worden gedaan op uitzonderingsbepalingen. Het gaat dan om meer tijd nemen vanwege natuurlijke omstandigheden of het aanpassen van doelen. Om doelen voor de volgende planperiode (2028-2033) te kunnen verlagen geldt een belangrijke randvoorwaarde: het is belangrijk dat waterbeheerders voor eind 2027 alles hebben gedaan wat redelijkerwijs in hun vermogen ligt om (afgesproken) noodzakelijke maatregelen uit te voeren. Met het uitvoeren van het voorgestelde KRW-impulsmaatregelenpakket verkleint het waterschap de juridische risico's en heeft het een sterker verhaal bij het toepassen van uitzonderingsbepalingen.

FINANCIËLE DEKKING

Om geen kostbare tijd te verliezen is parallel aan het ontwikkelen van de gezamenlijke koers voor de KRW-impuls Brabant al een aantal maatregelen gestart. Het gaat om maatregelen die inpasbaar zijn in de begroting van 2025. Voor het voorgestelde KRW-impulsmaatregelenpakket voor 2026 en 2027 zijn aanvullende financiële middelen nodig (zie tabel 1).

Tabel 1: Raming KRW-impulsmaatregelen Brabantse Delta (2026-2027)

Maatregelcategorie	Extra fte (2026)	Extra fte (€; 2026)	Extra € (2026)	Extra fte (2027)	Extra fte (€) (2027)	Extra € (2027)
Versnellen uitvoering inrichtingsmaatregelen (A) (extra nodig vanwege prijsstijgingen)	n.v.t.	n.v.t.	250.000	n.v.t.	n.v.t.	250.000
Subtotaal investeringskosten (€) →	n.v.t.	n.v.t.	250.000	n.v.t.	n.v.t.	250.000
Versnellen uitvoering inrichtingsmaatregelen (A) (extra nodig vanwege inzet volledige schadeloosstelling/ onteigening)	n.v.t.	n.v.t.	100.000	n.v.t.	n.v.t.	100.000
Verminderen emissies landelijk gebied (B)	1	100.000	300.000	n.v.t.	n.v.t.	200.000
Verminderen emissies stedelijk gebied en industrie (C)	3	350.000	460.000	3	350.000	360.000
Beheer, onderhoud en plaagsoorten (D)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Samenwerken en aanspreken (E)	n.v.t.	n.v.t.	50.000	n.v.t.	n.v.t.	50.000
Randvoorwaarde voor effectieve maatregelen: Effectmonitoring van de uitgevoerde maatregelen	n.v.t.	n.v.t.	200.000	n.v.t.	n.v.t.	200.000
Subtotaal exploitatiekosten (€) →	4	450.000	1.110.000	3	350.000	910.000
Totaal KRW-impulskosten→	4	450.000	1.360.000	3	350.000	1.160.000

Het gaat in totaal om €1.810.000 in 2026 en €1.510.000 in 2027, onderverdeeld over exploitatiekosten en investeringskosten. De exploitatiekosten zijn geraamd op €1.560.000 in 2026 en €1.260.000 in 2027. De investeringskosten zijn geraamd op €250.000 in zowel 2026 als 2027. De consequenties voor de meerjarenbegroting zijn opgenomen in het voorstel voor de Kadernota 2026-2030. Bijlage 899826 bevat een kostenraming voor alle individuele KRW-impulsmaatregelen van het waterschap.

UITVOERING

De provincie en de waterschappen zien de KRW-impuls Brabant als een gezamenlijke verantwoordelijkheid die ze 'als één overheid' in goede onderlinge afstemming willen vormgeven, ook met gemeenten. Daarbij is het belangrijk dat elke overheid zijn deel van de (wettelijke) waterkwaliteitstaken invult en de samenwerking zoekt waar nodig. Een consistente aanpak van de Brabantse overheden is belangrijk voor het betrekken en stimuleren van inwoners en ondernemers. Het trekkerschap voor de maatregelen is verdeeld naar gelang het zwaartepunt van taken en bevoegdheden. De Brabantse overheden zijn gezamenlijk aan zet en aanspreekbaar voor een goed resultaat en geven daarbij zelf het goede voorbeeld met het treffen van noodzakelijk geachte impulsmaatregelen.

Het (ambtelijk) regieteam KRW-impuls Brabant bewaakt de voortgang van de impulsmaatregelen en zorgt voor afstemming en bestuurlijke advisering. Daarbij blijft elke partij verantwoordelijk voor het tijdig organiseren en uitvoeren van de impulsmaatregelen. De bestuurlijke KRW-portefeuillehouders van provincie en waterschappen (Aa en Maas, De Dommel en Brabantse Delta) geven sturing aan de uitvoering, bewaken de voortgang en informeren hierover het overleg van gedeputeerde staten met de Noord-Brabantse Waterschapsbond.

Binnen waterschap Brabantse Delta coördineert het kernteam KRW onder regie van de programmadirecteur watersystemen de uitvoering van de impulsmaatregelen. Bestuurlijk wordt over de voortgang gerapporteerd via de periodieke bestuurlijke rapportages. In het jaarlijks kadernota-proces zullen waar nodig voorstellen worden gedaan voor inzet van mensen en middelen. De uitvoering van maatregelen wordt zoveel mogelijk ingebed in de (integrale) gebiedsgerichte aanpak, tenzij de specifieke aard van een waterkwaliteitsopgave vraagt om een aparte aanpak, zoals bijvoorbeeld bij de impulsmaatregelen voor de aanpak van KRW-probleemstoffen. Bij de uitwerking van maatregelen worden stakeholders betrokken conform het beleidskader participatie van het waterschap ([#samencreatief; Beleidskader Participatie \(#samencreatief\) | Lokale wet- en regelgeving](#)) en de participatieverordening ([Participatieverordening waterschap Brabantse Delta | Lokale wet- en regelgeving](#)).

Het KRW-impuls traject met gemeenten wordt uitgerold door de gemeentelijke KRW-ambassadeur voor het beheergebied van de Brabantse Delta in samenspraak met het KRW-kernteam (waterschap) de gebiedsadviseurs en een aantal gemeenten. Bestuurlijk vindt de afstemming plaats via de werkregio's en de Samenwerking Water West-Brabant.

COMMUNICATIE

De provincie en waterschappen geven samen vorm en inhoud aan communicatieactiviteiten over de KRW-impuls Brabant. Voor communicatie over de diverse KRW-impulsmaatregelen zet het waterschap de gebruikelijke communicatiemiddelen in. Hierbij ligt de nadruk op het vergroten van bewustwording van en het zichtbaar maken van handelingsopties voor inwoners en ondernemers. Het betreft maatwerk per type maatregel.

RELATIE MET BELEIDSVELDEN

Winnend Samenwerken in Brabant

De beoogde KRW Impuls Brabant is een schoolvoorbeeld van ‘Winnend Samenwerken’ in Brabant. Samen nemen de overheden verantwoordelijkheid voor een goede waterkwaliteit.

Bijdrage aan doelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Gezond water is van levensbelang voor mensen en biodiversiteit in de provincie Noord-Brabant. Een goede waterkwaliteit is een belangrijke basisvoorwaarde voor een duurzame samenleving. Bij het uitwerken van de KRW-impuls maatregelen is er speciale aandacht voor innovatie (bijvoorbeeld nieuwe zuiveringstechnologie).